

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบล เวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษานำมาสรุปผล อภิปรายผล และ กำหนดข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้สูงอายุในกิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วน ตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ และ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัด มหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในกิจกรรมด้านสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบล เวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีบทบาทในกิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 401 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามจำนวน 201 คน โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 727)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประมาณค่าคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างใช้สถิติเปรียบเทียบ t- test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 201 คน จำแนกตามเพศและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่าเพศชายมีจำนวน 118 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 83 คน จำแนกตามที่อยู่อาศัยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ บ้านจอมพะลาน 21 คน บ้านโนนม่วง 20 คน บ้านหนองลุมพุก 17 คน บ้านหนองสระ 16 คน บ้านโนนสังข์ 16 คน บ้านตะเอน 15 คน บ้านยางพันชาติ 14 คน บ้านโนนใหญ่ 13 คน บ้านหัวหนอง 13 คน บ้านหนองระเวียง 12 คน บ้านหนองไผ่ 12 คน บ้านหนองระเวียง 12 คน บ้านหนองบัวทอง 11 คน และบ้านยางเจริญ 9 คน

2. บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล เวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ด้านการศึกษา ด้านการศาสนา และ ด้านการพัฒนาชุมชน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีหมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับจากจำนวน มากไปน้อย มีดังนี้ ผู้สูงอายุควรได้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนามากกว่าในปัจจุบัน ควรให้ โอกาสผู้สูงอายุร่วมงานประเพณีกับคนทุกวัย ควรเชิญผู้สูงอายุสอนนักเรียน เช่นอาชีพต่าง ๆ และการปฏิบัติตนในสังคม ควรเชิญผู้สูงอายุเป็นที่ปรึกษาในโรงเรียน และด้านศาสนา อบต. ควรสนับสนุนการจัดตั้งชมรม หรือกลุ่มผู้สูงอายุ อบต.ควรมีรางวัลพิเศษ หรือมีการเชิดชู เกียรติผู้สูงอายุ อบต. ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นหลาย ๆ ด้าน เพราะผู้สูงอายุมีประสบการณ์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษายบทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วน ตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้สูงอายุใน กิจกรรมด้านสังคมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. ผู้สูงอายุมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาเช่นการทำความสะอาดหมู่บ้าน หรือการจัดระเบียบหมู่บ้านเป็นบางครั้งเท่านั้น ไม่ได้ร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ที่ อบต. จัด

2. ผู้สูงอายุมีโอกาสประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนเป็นบางครั้ง บางโอกาส ไม่ได้ดำเนินการเป็นประจำ
 3. ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมในการส่งเสริมการศึกษาเป็นบางครั้งและบางโอกาส
 4. ผู้สูงอายุได้ประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานต่างเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นครั้งคราวไม่ได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ
 5. ผู้สูงอายุมีโอกาสเป็นกรรมการพัฒนาด้านการศึกษาในกรรมการบางชุด
 6. ผู้สูงอายุได้แนะนำส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาในช่วงเทศกาลสำคัญเท่านั้น ไม่ได้มีบทบาทเป็นการถาวร
 7. ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีขององค์การบริหารส่วนตำบลในบางกิจกรรม ไม่ได้ร่วมอย่างสม่ำเสมอ
 8. ผู้สูงอายุได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคคลอื่นในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีเป็นบางครั้ง สิ่งที่น่าสนใจคือ การบริจาคเงินสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษาค่อนข้างต่ำ อาจเป็นไปได้ว่าผู้สูงอายุมีรายได้น้อย
- ผลการศึกษาสอดคล้องกับ นิสา ชูโต (2535 : 24-25) ที่ได้วิจัยคนชราไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจากภาคกลางภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพฯ จำนวน 1,000 คน ผลการศึกษาพบว่า คนชราไทย ร้อยละ 90 อยู่ร่วมกับคู่สมรสหรือครอบครัว ซึ่งเป็นลูกหลาน หรือญาติพี่น้อง และลูกๆ คนชราจะมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาของครอบครัวช่วยเหลือดูแลกิจการที่คนชราส่วนใหญ่เข้าร่วมคือ กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมทางการเมืองบ้าง ส่วนกิจกรรมทางสังคมคนชรามีส่วนร่วมไม่มากนัก สอดคล้องกับ ประพิมพ์ดาว สุคนธ์ (2536 : 86-141) ที่ได้ศึกษาผู้สูงอายุ โดยศึกษาจากผู้สูงอายุใน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้สูงอายุ ช่วยเหลืองานสังคมนั้นมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาสั่งสอนแก่ชุมชนและประชุมเรื่องการทำบุญ สอดคล้องกับคณะอนุกรรมการการศึกษาวัฒนธรรมและกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ (2538 : 148) ที่ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้สูงอายุ พบว่าในสังคมไทยส่วนมากจะได้รับการเคารพนับถือจากบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นและอาจมีบทบาทในกิจกรรมทางศาสนาในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ จันทร์น้อย (2538 : 112-113) ที่ได้ศึกษา ในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้มีบทบาทด้านการพัฒนาและการศึกษาที่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับเพชรรา สุนทรโรทก (2539 : 3) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องบทบาทของผู้สูงอายุในสังคม โดย

ปัจจุบันที่มีต่อครอบครัวและชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้สูงอายุมีความเห็นตรงกันว่าผู้สูงอายุยังมีบทบาทในการอบรมสั่งสอน การให้คำปรึกษาถ่ายทอดประสบการณ์แก่บุตรหลาน เป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับความนับถือในครอบครัวส่วนกลุ่มเยาวชนรับรู้บทบาทของผู้สูงอายุว่ามีความสำคัญต่อชุมชนทั้งการเป็นผู้นำ ถ่ายทอดความรู้แนะนำพิธีกรรม อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อช่วยเหลือชุมชน สอดคล้องกับ เกริกศักดิ์ บุญญานพวงศ์, สุรีย์ บุญญานพวงศ์ (2534 : 101) ที่ได้วิจัยศักยภาพผู้สูงอายุในการทำงานเพื่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีศักยภาพหรือมีความสามารถในตนเองที่ทำงานต่าง ๆ ได้ ในลักษณะการทำงานให้กับสังคม แต่ผู้สูงอายุไม่ค่อยเข้าไปมีบทบาทในสังคมมากนักเนื่องจากสังคมในวัยเด็กกว่าที่มีต่อผู้สูงอายุเป็นไปในทางที่ไม่ให้การยอมรับในศักยภาพที่มีอยู่

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับประคอง คำคง (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนต่อบทบาทของผู้สูงอายุและวิธีโน้มน้าวผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดสงขลา พบว่าทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนต่อผู้สูงอายุด้านบทบาทในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก บทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าผู้สูงอายุเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือบทบาททางวัฒนธรรมและศาสนา บทบาทสาธารณสุขและการอนามัย และบทบาททางการศึกษา ไม่สอดคล้องกับรุ่งทิพา เถลิงการนนท์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ความต้องการร่วมกิจกรรมชมรมของผู้สูงอายุ โรงพยาบาลรามาริบัติ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ไม่สอดคล้องกับชม้อย ชัยศรี (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ ศึกษา การแก้ไขปัญหาสภาพของผู้สูงอายุโดยจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ บ้านวังทอง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ร่วมงานวันกตัญญู ส่งเสริมการแข่งขันกีฬา ร่วมกันจัดตั้งกองทุนชมรมและกองทุนยา ร่วมกันบริจาคเงินช่วยเหลือสมาชิกที่ยากจนและครอบครัว เสียชีวิต ร่วมประชุมประจำเดือน ฯลฯ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม พบว่า การประกอบกิจกรรมทางศาสนาเป็นกิจกรรมร้อยละ 100 มีบทบาทในครอบครัวและหมู่บ้านร้อยละ 96.9 สูงสุดคือการแนะนำให้บุตรหลานสวมหมวกให้ไว้พระร้อยละ 95. ไม่สอดคล้องกับเฉชา เสงี่ยมเมือง (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท ผลของการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ ไม่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ กิจกรรมประจำวันของผู้สูงอายุได้แก่การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา มีความพึงพอใจที่ได้มีส่วนในการสืบทอดพุทธ

ศาสนา ได้แก่ การร่วมงานวัดงานบวชงานบุญต่างๆ การทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขจึงรวมถึง การมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมของพุทธศาสนาด้วย

นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับอาชีพ ผลเรื่อง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ ศึกษา การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีบทบาทการขัดเกลาทางสังคม ในระดับน้อย บทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ผู้สูงอายุมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมากกับน้อย บทบาทในการพัฒนาสังคม ภาพรวมโดยไม่แยกพิจารณาเฉพาะด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากกับน้อย ไม่สอดคล้องกับรัฐธีรา หนูนวล (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยโลกทัศน์ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์บ้านคนชรา มหาสารคาม ด้านมนุษย์และชุมชน เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และศาสนา ผลการศึกษา พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้บทบาทของผู้สูงอายุลดลง ไม่สอดคล้องกับเฉลิมชัย จันทระเสนา (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง อานาจเจริญ ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี อำเภอเมือง จังหวัดอานาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุโดยรวมและจำแนกตามเพศ ในเขตเทศบาลเมืองอานาจเจริญมีบทบาทในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อบทบาทผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอานาจเจริญ ในด้านการพัฒนาชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนลดลง และประชากรคุณภาพลดลง ด้านการศึกษา คือ ขาดเงินทุนในการสนับสนุนเด็กยากจน ด้านศาสนา คือ สภาพาสังคมปัจจุบันทำให้จิตใจคนคับแคบเห็นแก่ตัว ทำให้ผู้สูงอายุเสื่อมศรัทธา ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาลดลง อันมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติตัวของพระสงฆ์ ทำให้ผู้สูงอายุไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และด้านวัฒนธรรมประเพณี คือ วัฒนธรรมต่างชาติและค่านิยมปัจจุบันมีส่วนทำให้ประเพณีผิดเพี้ยนไปจากโบราณ ผู้สูงอายุจึงไม่เข้าร่วมในกิจกรรมตามประเพณี

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ และ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย มีบทบาทในกิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ และ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย มีบทบาทในกิจกรรมด้านสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยได้เชิญผู้สูงอายุให้มีบทบาททางสังคมโดยไม่แยกเพศหรือแบ่งตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแต่ให้ออกไปกับผู้สูงอายุทุกเพศและทุกหมู่บ้าน

2. ผู้สูงอายุมีความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีว่าไม่ใช่เรื่องของเพศได้เพศหนึ่งหรือหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งโดยเฉพาะ จึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมด้านต่างๆ ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในเขตตำบลเดียวกัน ดังนั้นจึงมีประเพณีวัฒนธรรมเดียวกันมีหลักปฏิบัติที่เหมือนกัน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยมีกิจกรรมเกี่ยวกับการมอบเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือนทำให้พนักงานส่วนตำบลเวียงชัยและผู้สูงอายุสามารถประสานงานกันได้สะดวกและทั่วถึง ทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ นิสิตา ชูโต (2535 : 24-25) ได้ วิจัยคนชราไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจากภาคกลางภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพฯ จำนวน ผลการศึกษาพบว่า คนชราส่วนใหญ่เข้าร่วมคือ กิจกรรมทางศาสนาและ กิจกรรมทางการเมืองบ้าง สอดคล้องกับอภิชาติ ผลเรือง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ ศึกษา การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคมศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการพัฒนาสังคม ภาพรวมโดยไม่แยกพิจารณาเฉพาะด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน เพศและความรอบรู้ในสถานการณ์ชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับ บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ความผูกพันทางสังคม ความพอใจในชุมชน และแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม

สอดคล้องกับทวี ถาวโร (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย ผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงของสถาบันของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุในชนบทอีสาน พบว่า สภาพปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลายด้าน แต่ผู้สูงอายุยังคงพึงพอใจกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมอยู่ การเปลี่ยนแปลงมีน้อยมา สอดคล้องกับณัฐริรา หนูนวนล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยโลกทัศน์ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์บ้านมหาสารคาม ด้านมนุษย์และชุมชน เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และศาสนาผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีโลกทัศน์ไปในแนวทางเดียวกัน เช่น อาชีพข้าราชการเป็นอาชีพที่นายภย่อง ผู้แทนราษฎรต้องเป็นตัวแทนของปวงชน ผู้เรียนต้องเคารพครูอาจารย์ และวัดต้องเป็นศูนย์รวมของจิตใจ เป็นต้น

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับเฉลิมชัย จันทรเสนา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุโดยรวมและจำแนกตามเพศ ในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญบทบาทในการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีบทบาทในด้านการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุชักชวนเพื่อนบ้านและบุคคลทั่วไปเข้ากิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
2. ควรให้โอกาสกับผู้สูงอายุเข้าร่วมประชุมการวางแผนการพัฒนาการศึกษา
3. ควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
4. ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี
5. ควรจัดกิจกรรมด้านประเพณีเพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสร่วมงานกับประชาชนทุกวัย
6. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างให้เยาวชนให้หมู่บ้านหรือตำบล

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชน และประชาชนภายในเขตตำบล เพื่อนำไปประกอบอาชีพ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมท้องถิ่นต่อไป